«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ΄ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς΄ 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΖ΄. Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Ἰουλίου 1937 Ἀριθ. 1297

ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ

Πόσον πολύτιμον ἀπόκτημα εἶνε ὁ φίλος, τὸ εἰξεύρομεν ἴσως ὅλοι καὶ δὲν εἶνε ἀνάγκη διὰ πολλῶν νὰ ἐξηγηθῇ. Ἀρκεῖ νὰ πρόκηται περὶ φίλου εἰλικρινοῦς, τὸν ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὸ πλευρόν μας ὄχι ὁ ὑπολογισμὸς καὶ ἡ ἰδιοτέλεια, ἀλλ' ἡ ἄδολος ἀγάπη, ἡ ὁποία καὶ εἰς θυσίας ἀκόμη θὰ τὸν προθυμοποιήσῃ ὑπὲρ ἡμῶν. Περὶ φίλου, ὁ ὁποῖος θὰ θεωρήσῃ χαράν του τὴν χαράν μας καὶ δυστυχίαν του τὴν δυστυχίαν μας. Ὁ ὁποῖος ἐννοεῖ νὰ μοιράζεται μαζύ μας ὅ,τι καλὸν ἔχει, ἐνῷ ἐξ ἄλλου εἶνε πρόθυμος νὰ συμμετάσχῃ εἰς πᾶσαν στενοχωρίαν καὶ θλίψιν μας.

Πόσον ἀξίζει δι' ἡμᾶς ὁ φίλος αὐτός, βεβαίως δὲν εἶνε εὔκολον νὰ παραστήσωμεν ἐπακριβῶς θησαυροὺς καὶ περιουσίας ὁλοκλήρους. Μὰ θὰ ἠμποροῦσα νὰ προσθέσω, ὅτι καὶ τὴν ζωήν μας αὐτὴν ἀξίζει ἕνας τέτοιος σύντροφος. Διότι ὅταν ἔχῃς τὴν βοήθειαν καὶ τὴν συνεργασίαν ἑνὸς τοιούτου παραστάτου, καὶ ἂν χάσῃς τὴν περιουσίαν σου, δὲν εἶνε δύσκολον νὰ τὴν ἀποκτήσῃς πάλιν. Διότι αὐτὸς θὰ σὲ ἐνθαρρύνῃ, θὰ προλάβῃ πᾶσαν ἀπογοήτευσίν σου, θὰ σὲ ὑποστηρίξῃ μὲ τὴν ἰδικήν του περιουσίαν, θὰ σὲ βοηθήσῃ ὥστε ὄχι μόνον νὰ μὴ αἰσθανθῇς οἱανδήποτε στέρησιν ἐξ οἰκονομικῆς ἀνεχείας, ἀλλὰ καὶ πολὺ γρήγορα μὲ τὴν συνδρομήν καὶ συνεργασίαν του νὰ ἀναλάβῃς οἰκονομικῶς καὶ νὰ προκόψῃς.

Ὅτι δὲ πάλιν μὲ τοιοῦτον συνοδοιπόρον καὶ συναγωνιστὴν τὸ φορτίον τῆς ζωῆς καθίσταται ἐλαφρότερον καὶ ἡ πορεία της ἀναπαυτικωτέρα, δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία. Εἰς τρόπον ὥστε ἐὰν ἐτίθετο ζήτημα, τί θὰ προετίμας; Νὰ ἀποθάνῃς σὺ ἢ ὁ εἰλικρινής, ὁ ἐγκάρδιος, ὁ ἐξ ὁλοκλήρου ἀφωσιωμένος εἰς σὲ φίλος; Ἐγώ, ἀναμφιβόλως μὲ κάποιαν ἰδιοτέλειαν, θὰ ἀπήντων: Προτιμῶ νὰ ἀποθάνω ἐγώ. Τὸ προτιμῶ, διότι ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις μου εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ τὰς ἀναλάβῃ ἐκεῖνος μὲ τὸ αὐτό, ἂν μὴ καὶ μεγαλείτερον, ἐνδιαφέρον, μὲ τὸ ὁποῖον καὶ ἐγώ. Καὶ θὰ φροντίσῃ διὰ τὴν περισυλλογὴν τῆς περιουσίας μου καὶ διὰ τὰ παιδιά μου, ὅσον θὰ ἐφρόντιζα καὶ ἐγώ. Τὸ προτιμῶ, διότι ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ὑπόλοιπον ἀγῶνα τῆς ζωῆς, προκειμένου νὰ τὸν διανύσω ἐγὼ μόνος μου καὶ νὰ δοκιμάσω ἐγὼ τὴν πικρίαν τῆς στερήσεώς του καὶ τὴν ἐκ τοῦ θανάτου του θλίψιν, ἡ ἰδιοτέλεια μὲ κάμνει νὰ λέγω· ἂς πίῃ τὰ ποτήρια ταῦτα αὐτός. Ἰδού, διατί προηγουμένως ἐσημειώσαμεν, ὅτι ὁ καλὸς φίλος ἀξίζει καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν μας. Καὶ ἰδοὺ διατί ὄχι μίαν, ἀλλὰ πολλὰς περιπτώσεις παρουσιάζει ἡ ἱστορία, κατὰ τὰς ὁποίας φίλοι ἐθυσιάσθησαν διὰ τοὺς φίλους καὶ προετίμησαν νὰ ἀποθάνουν αὐτοὶ διὰ νὰ ζήσουν οἱ φίλοι. Μὴ σοῦ φαίνεται λοιπὸν παράδοξον, ἐὰν ὁ Σολομῶν, μολονότι οὐχὶ διὰ πρώτην φορὰν ὁμιλεῖ περὶ φιλίας, εὑρίσκῃ ἀναγκαῖον διὰ μακρῶν καὶ πάλιν νὰ τονίσῃ: «Φίλον σου ἢ φίλον πατρῷον μὴ ἐγκαταλίπῃς, εἰς δὲ τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου μὴ εἰσέλθῃς ἀτυχῶν· κρείσσων φίλος ἐγγὺς ἢ ἀδελφὸς μακρὰν οἰκῶν» (Παροιμ. κζ΄ 10).

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Ο ΘΡΟΝΟΣ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Ἀκολούθως εἰς τὸ Λευϊτικόν, εἰς τὰ κεφάλαια 13—14 εὑρίσκομεν τοὺς νόμους, σύμφωνα μὲ τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ φέρεται ἡ συναγωγὴ ἀπέναντι τῶν λεπρῶν. Διότι καὶ αὐτοὺς ὥριζεν ὡς ἀκαθάρτους ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Δὲν εἶνε ἀνάγκη, ἀναγνῶστά μου, νὰ σοῦ ἐκθέσωμεν ἐδῶ τὸ περιεχόμενον τῶν δύο αὐτῶν κεφαλαίων, τὰ ὁποῖα, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι μόνος σου νὰ ἀναγνώσῃς. Περιοριζόμεθα μόνον νὰ σοῦ εἴπωμεν, ὅτι μὲ πολλὴν λεπτομέρειαν καὶ ἀκρίβειαν καὶ προνοητικότητα λαμβάνει ἡ νομοθεσία αὐτὴ ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα, ποὺ ἦσαν ἀπαραίτητα διὰ νὰ γίνῃ ἔγκαιρος διάγνωσις τῆς ἀρρώστειας τοῦ λεπροῦ· ἔτσι δὲ νὰ ἀπομονωθῇ ὁ λεπρός, ὥστε νὰ μὴ ἀποτελῇ κίνδυνον μολυσμοῦ καὶ μεταδόσεως τῆς ἀρρώστειας εἰς τοὺς ἄλλους. Ἀκόμη δίδει καὶ τὰς ὁδηγίας ἐκείνας, ποὺ χρειάζονται, ὥστε, ἐὰν κάποτε ὁ λεπρὸς ἐθεραπεύετο, νὰ ἠμπορῇ ὁ ἱερεὺς νὰ διακρίνῃ τὴν θεραπείαν καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ ἐγκαίρως τὴν ἐλευθεροκοινωνίαν εἰς αὐτόν. Διότι ἄλλως θὰ ἐξακολουθοῦσε χωρὶς λόγον καὶ ἄδικα ὁ μαρτυρικὸς χωρισμός του ἀπὸ τοὺς οἰκείους του καὶ τοὺς συμπολίτας του.

Ἐκεῖνο ὅμως, ποὺ δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν ἀπὸ τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν διατάξεων καὶ τῶν καθαρισμῶν, ποὺ ὁρίζονται εἰς τὸ Λευϊτικόν, εἶνε ἡ μεγάλη ἑορτὴ τοῦ

ἐξιλασμοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν γίνεται μακρὸς λόγος εἰς τὸ δέκατον ἕκτον κεφάλαιον τοῦ βιβλίου αὐτοῦ. Τοῦτο δέ, διότι διὰ τὴν ἑορτὴν αὐτὴν γίνεται λόγος καὶ εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολήν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἐξηγεῖται ὁ συμβολισμός της. Διὰ νὰ διευκολυνθῇς λοιπόν, ἀδελφέ μου, ὥστε, ὅταν μελετᾷς τὸ μέρος αὐτὸ τῆς πρὸς Ἑβραίους, νὰ τὸ ἐννοῇς χωρὶς δυσκολίαν, θὰ παρακολουθήσωμεν ἐδῶ μαζὶ τί ὁρίζει διὰ τὴν μεγάλην ἡμέραν τοῦ ἐξιλασμοῦ τὸ βιβλίον τοῦ Λευϊτικοῦ.

Πρῶτον, τὸ ὁποῖον ὥρισεν ὁ Θεός, προκειμένου νὰ δώσῃ νόμον καὶ διὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐξιλασμοῦ, ἦταν μία αὐστηρὰ ἀπαγόρευσις. Ἡ ἀπαγόρευσις εἶχε σχέσιν μὲ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, δηλαδὴ μὲ τὸ ἰδιαίτερον, τὸ πειὸ βαθὺ καὶ πειὸ μέσα διαμέρισμα καὶ χώρισμα τοῦ κινητοῦ ἐκείνου Ναοῦ ποὺ ἐλέγετο Σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ ὁποῖον διαμέρισμα ἦτο καὶ τὸ ἱερώτερον μέρος της. Δηλαδὴ ὁ Θεὸς ρητῶς καὶ ὡρισμένως ἀπηγόρευσεν εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ ἐμβαίνουν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων· ἐπέτρεψε δὲ μόνον εἰς τὸν ἀρχιερέα νὰ εἰσέρχηται ἐκεῖ, καὶ αὐτὸς ὅμως ὄχι τακτικὰ καὶ κάθε ἡμέραν, ἀλλὰ μιὰ φορὰ τὸν χρόνον μόνον, κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν ἡμέραν τοῦ ἐξιλασμοῦ. Ἔμπροὸς ἀπὸ τὸ καταπέτασμα, τὸ ὁποῖον ἐχώριζε τὸ μέρος αὐτὸ ἀπὸ τὰ λεγόμενα ἅγια, ὁ ἱερεὺς εἶχε δικαίωμα νὰ προχωρήσῃ, διότι εἶχε καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προσφέρῃ ἐκεῖ καθημερινῶς θυμίαμα. Ὅποιος ὅμως θὰ ἐτολμοῦσε νὰ σηκώσῃ τὸ καταπέτασμα καὶ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, εἰς τὸ μέρος αὐτό, ὅπου ἐξαιρετικώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλο μέρος ἐφανερώνετο ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ, θὰ ἐθανατώνετο ἀμέσως.

Ἀπὸ αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἀπαγόρευσιν λαμβάνει ἀφορμὴν ὁ θεόπνευστος συγγραφεὺς τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς, διὰ νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ, πόσον περισσότερον προνομιακὴ εἶνε ἡ θέσις ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν καὶ πόσον ὑπεροχώτερον εἶνε τὸ ἀξίωμά μας καὶ ἡ ἀνύψωσίς μας ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν παλαιὸν Ἰσραήλ. Πραγματικῶς τώρα ἔχομεν τὸ δικαίωμα καὶ τὴν παρρησίαν ὅλοι μας νὰ πλησιάζωμεν πρὸς τὰ ἀληθινὰ ἅγια τῶν ἁγίων, νὰ ἐμβαίνωμεν εἰς αὐτὰ καὶ νὰ ἀπολαμβάνωμεν τὰς χάριτας ποὺ ἀνυβλύζουν ἀπὸ αὐτά. Καὶ ἔχομεν τὸ δικαίωμα αὐτό, ὄχι μόνον διὰ μίαν φορὰν τὸν χρόνον, οὔτε κἂν διὰ ὡρισμένας ἐποχὰς καὶ περιστάσεις. Τὸ ἔχομεν πάντοτε, κάθε ἡμέραν καὶ κάθε στιγμήν.

Διότι, ἀγαπητέ μου, τὰ ἅγια αὐτὰ τὰ ἀληθινὰ εἶνε ὁ θρόνος τῆς χάριτος (Ἑβρ. δ' 16). Δηλαδὴ εἶνε ὁ οὐρανὸς εἰς τὸν ὁποῖον εἰσῆλθεν ὁ Σωτήρ μας ἔνδοξος, διὰ νὰ καθήσῃ ὡς ὁ Κύριος τοῦ παντὸς ἐπάνω εἰς λαμπρὸν θρόνον, θρόνον ποὺ μέχρι τῆς δευτέρας παρουσίας Του δὲν θὰ εἶνε κυρίως θρόνος δικαιοσύνης καὶ ἀδυσωπήτου τιμωρίας, ἀλλὰ θρόνος εὐσπλαγχνίας, φιλανθρωπίας καὶ ἀπείρου ἐλέους. Ὁ θρόνος αὐτὸς εἶνε τόσον ἐνδοξότερος ἀπὸ τὸν θρόνον ἐκεῖνον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, ὅσον ἐνδοξότερος εἶνε ὁ οὐρανός, ὅπου εἶνε στημένος ὁ θρόνος αὐτὸς τῆς χάριτος, ἀπὸ τὴν γῆν, ὅπου εἶχε στηθῆ ἡ Σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ὅμως εἰς τὸν θρόνον αὐτὸν ἠμποροῦμεν κάθε στιγμὴν νὰ πλησιάζωμεν ἄφοβα διὰ τῆς προσευχῆς. Καὶ τὸ δικαίωμα αὐτὸ μᾶς τὸ ἔδωκεν ὁ Κύριος καὶ ὁ Σωτήρ μας μὲ τὴν ἀπείρου ἀξίας θυσίαν, ποὺ ἐπρόσφερεν εἰς τὸν Γολγοθᾶ καρφωμένος εἰς τὸν σταυρόν.

Ὦ! ἀδελφέ μου. Ὁ θρόνος αὐτὸς εἶνε ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς μας, τῆς εἰρήνης μας καὶ τῆς μακαριότητός μας. Ὁ θρόνος αὐτὸς εἶνε συγχρόνως καὶ ἡ κληρονομία μας. Δὲν ἐνθυμεῖσαι, τί εἶπε καὶ τί ὑπεσχέθη Αὐτός, ποὺ κάθεται εἰς τὸν θρόνον αὐτόν; «Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου» (Ἀποκ. γ' 21).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

33. Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν.

Ἐκεῖνος, ποὺ διὰ τῆς πίστεως ἐδέχθη τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ, ἔθεσε τὴν σφραγίδα του καὶ ἐπεβεβαίωσεν ἐπισήμως ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε ἀληθὴς καὶ δὲν ψεύδεται.

τὴν μαρτυρίαν. *Ὅ,τι ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος διδάσκει καὶ ἰδίᾳ τὴν μαρτυρίαν, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ Μεσίας καὶ ὅτι ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ φύσις αὐτοῦ εἶνε θεία.*

ἐσφράγισεν. *«Ἔβαλε τὴν σφραγίδα του καὶ οἱονεὶ ὑπέγραψε τὸ ὄνομά του ἀναγνωρίζων δι' ἑαυτὸν καὶ ὁμολογῶν εἰς τοὺς ἄλλους, ὅτι ὁ Θεός, εἰς τὸν λόγον τοῦ ὁποίου ἔδωκε τὴν πίστιν του, εἶνε ἀληθής»* (Bengel). *«Ἐσφράγισεν, ἤγουν ἐβεβαίωσεν, ἔδειξεν» (Ζιγαβ.), ὡς ὁ ἐπιθέτων σφραγίδα τινὰ πρὸς κύρωσιν ἐγγράφου τινός. Διὰ τῆς προσωπικῆς του πίστεως πιστοποιεῖ καὶ ὑπὸ ἰδίαν του εὐθύνην ὡς ἀληθῆ τὰ ὅσα βεβαιοῖ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ ἀπεσταλμένου Του καὶ οὕτω καθίσταται ἀλληλέγγυος μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀόριστος σημαίνει πρᾶξιν συντετελεσμένην.*

ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν. *«Ὅτι ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ ἀληθής ἐστιν, ὅπερ οἶδεν ἀκριβῶς ἀναπείθων λαλεῖν τὸν Υἱόν· μὴ ἀπιστείτωσαν τοῖς τοῦ Σωτῆρος ῥήμασι, τὰ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἡμῖν ἑρμηνεύοντος» (Κύριλ.). Δείκνυσι διὰ τούτου «ὡς οὐκ ἂν ἄλλως τις ἀπιστήσειε τούτῳ, εἰ μὴ ψεῦδος καταγνοίη τοῦ πέμψαντος αὐτὸν Θεοῦ» (Χρυσ.).*

34. Ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα.

Διότι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀπέστειλεν ὡς κατ' ἐξοχὴν ἀπεσταλμένον του ὁ Θεός, τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ λαλεῖ καὶ συνεπῶς διδάσκει τὴν θείαν ἀλήθειαν ἀλανθάστως· διότι ὁ Θεὸς δὲν ἔδωκε καὶ εἰς αὐτόν, ὅπως εἰς τοὺς προφήτας, μὲ μέτρον τὸ Πνεῦμα, ἀλλὰ τοῦ τὸ ἔδωκεν ὁλόκληρον.

γάρ. *Ἐκθέτει τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ λαβὼν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Υἱοῦ ἐσφράγισεν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε ἀληθής. Διατί ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν εἶνε πίστις καὶ εἰς τὸν Θεόν; Διότι «ἀπεσταλμένος ὢν τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ, λοιπὸν ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν.... ἐβεβαίωσεν..... ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστι» (Ζιγαβ.).*

ἀπέστειλεν. *Ἐν ἀπολύτῳ ἐννοίᾳ, καθ' ἣν οἱ ἄλλοι ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δὲν δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν ἀπεσταλμένοι. «Τὸ ἀπέστειλε νοήσεις κατὰ τὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγον καὶ τὴν ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ μετὰ σαρκὸς ἐπιφοίτησιν» (Κύριλ.). Ἤτιον πιθανῶς: «Ἢ πάλιν ἐκλήψῃ θεοπρεπέστερόν τε καὶ ἀξιολογώτερον. Οὐ γὰρ ἔκρυψεν ἐν ἑαυτῷ τὸν Υἱὸν ὁ Πατήρ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰδίας ἐξέλαμ-*

ψε φύσεως, ὡς ἐκ φωτὸς ἀταύγασμα..... ἐξελήλυθε γὰρ ἐκ τοῦ Πατρὸς εἰς ἰδίαν ὕπαρξιν ὁ Υἱός, εἰ καὶ ἐν αὐτῷ κατὰ φύσιν ἐστί» (Κύριλ.).

τὰ ῥήματα. *Παρ' Ἰωάννῃ οὐδέποτε εἰς ἑνικόν, πάντοτε δὲ μετὰ τοῦ ἄρθρου εἰς δήλωσιν τῶν λόγων τοῦ Θεοῦ (πρβλ. η' 47) ἢ τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἡ φράσις αὕτη «τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ» ἐνταῦθα ὑπὸ ἀπόλυτον ἔννοιαν=Αὐτὸς κατέχει τὴν πλήρη καὶ ἀπόλυτον θείαν ἀποκάλυψιν καὶ Αὐτὸς διδάσκει τὴν πλήρη διδασκαλίαν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ.*

οὐ γάρ. *Διατί Αὐτὸς τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ; Διότι...*

οὐκ ἐκ μέτρου ..... *«Οὐ μεμετρημένην δίδωσιν αὐτῷ ὁ Πατὴρ τὴν τοῦ Πνεύματος ἐνέργειαν» (Ζιγαβ.). «Θέλει δεῖξαι, ὅτι πάντες ἡμεῖς μέτρῳ τὴν τοῦ Πνεύματος ἐνέργειαν ἐλάβομεν.... Οὗτος δὲ ἀμέτρητον ἔχει καὶ ὁλόκληρον πᾶσαν τὴν ἐνέργειαν» (Χρυσόστ.). «Τὸ Πνεῦμα ὁλόκληρον ἔχει οὐσιωδῶς» (Θεοφύλακ.). Λέγει τοῦτο οὐ «προφητικὸν αὐτῷ περιθεὶς τὸ μέτρον.... οὐδὲ ὥσπερ ἐκεῖνοι (οἱ προφῆται) μικράν τινα μοῖραν ἔχει τοῦ Πνεύματος» (Κύριλ.).*

δίδωσιν. *Ὑποκ. οὐχὶ τὸ Πνεῦμα, ἀλλ' ὁ Πατήρ.*

τὸ Πνεῦμα. *«Πνεῦμα ἐνταῦθα τὴν ἐνέργειαν λέγει· αὕτη γάρ ἐστιν ἡ μεριζομένη» (Χρυσόστ.) καὶ αὕτη «διανέμεται κατ' ἀξίαν τῶν λαμβανόντων αὐτήν» (Ζιγαβ.).*

Λαλεῖ λοιπὸν τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ, διότι «οὐδέν φησιν, ὃ μὴ τοῦ Θεοῦ ἐστιν, οὐδὲ ὃ μὴ τοῦ Πνεύματός ἐστιν..... ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Πνεύματος ἀξιόπιστον ποιεῖται τὴν διδασκαλίαν» (Χρυσόστ.).

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. Ζ' Ματθ. θ' 27—35).

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην ἔκδοσιν «Ζωῆς» σελ. 30.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. Ζ'. Ρωμ. ιε' 1—7).

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην ἔκδοσιν «Ζωῆς» σελ. 483.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Δὲν εἶνε ἐξ ἴσου δυνατὰ ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν εἶνε ἐπίσης ἐξ ἴσου δυνατὰ καὶ ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ὑπάρχουν χριστιανοὶ δυνατοί. Ὑπάρχουν καὶ χριστιανοὶ ἀδύνατοι. Οἱ δυνατοὶ ἔχουν τελειοτέραν γνῶσιν καὶ μεγαλυτέραν πίστιν καὶ καλλιτέραν διάκρισιν καὶ περισσοτέραν ἀγάπην· εἶνε δυνατοὶ καὶ εἰς τὴν πίστιν καὶ εἰς τὴν ἀρετήν. Οἱ ἀδύνατοι δὲν ἔχουν πολλὴν γνῶσιν καὶ στερεὰν πίστιν καὶ βαθεῖαν εὐσέβειαν· εὐκολα σκανδαλίζονται, κλονίζονται καὶ πίπτουν. Δὲν ἔχουν ἀδυναμίας οἱ δυνατοί; Ἔχουν καὶ αὐτοί. Ἀλλ' ἡ τακτικὴ μελέτη τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν κάμνουν, ἡ στερεὰ των πίστις, ἡ θερμὴ των προσευχή, ἡ συχνὴ των ἕνωσις μὲ τὸν Χριστὸν διὰ τῆς θείας Κοινωνίας, τοὺς δίδει φωτισμὸ καὶ χάριν καὶ δύναμιν διὰ νὰ πολεμοῦν τὰ πάθη καὶ νὰ νεκρώνουν τὰς ἀδυναμίας. Οἱ ἀδύνατοι ὅμως ἀμελοῦν τὴν προσευχὴν καὶ τὴν μελέτην. Διὰ τοῦτο δὲν ἔχουν τὸν φωτισμόν, δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, ὅπως οἱ πρῶτοι. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Ἐκδηλώνουν πάθη, παρουσιάζουν ἀδυναμίας καὶ ἰδιοτροπίας καὶ κακίας πολλὰς ποὺ ἐνοχλοῦν καὶ πιέζουν, καὶ προξενοῦν ἀνησυχίαν καὶ στενοχωρίαν καὶ βλάβην ἴσως εἰς τοὺς ἄλλους. Τί νὰ κάμουν τώρα οἱ δυνατοί, ὅταν ἀντικρύσουν τὰς ἀδυναμίας τῶν ἀδυνάτων; Νὰ φερθοῦν κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον; Νὰ ἀδικήσουν, διότι τοὺς ἠδίκησαν; Οὐδέποτε. Νὰ κατακρίνουν τοὐλάχιστον καὶ νὰ ἐλέγξουν τὴν κακὴν συμπεριφορὰν αὐτῶν; Ὄχι. Νὰ ἀδιαφορήσουν, ἐπὶ τέλους, εἰς τὸν σκανδαλισμὸν τῶν ἀδυνάτων; Οὔτε καὶ αὐτό. Ἀλλὰ τί λοιπόν; Νὰ σηκώσουν τὸ βάρος οἱ δυνατοί, νὰ βαστάσουν τὰς ἀδυναμίας τῶν ἀδυνάτων ἀδελφῶν των. Μᾶς τὸ λέγει σήμερον ὁ Ἀπόστολος· «Ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ δυνατοί, τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν». Ἰδοὺ ὑποχρέωσις ἱερά. Ἰδοὺ καθῆκον φιλάδελφον καὶ σωτήριον.

Τί συμβαίνει λοιπὸν μὲ τὸν ἀδελφόν σου; Θυμώνει καὶ ἐξάπτεται μὲ τὸ παραμικρόν; Σὺ μὴ τοῦ δίδῃς ἀφορμάς. Μὴ ἐπαυξάνῃς τὸ πάθος του μὲ τὰ πειρακτικά σου λόγια. Κάμε ὑπομονήν. Ὑποχώρησε διὰ νὰ τὸν καταπραΰνῃς.—Εἶνε ἄκριτος καὶ πολύλογος; Μὴ τὸν ἀποπαίρνῃς· μὴ τὸν περιφρονῇς. Δεῖξε ἀνοχὴν καὶ μακροθυμίαν, διὰ νὰ τὸν ὠφελήσῃς.—Εἶνε ἐγωϊστὴς καὶ ὑπερήφανος; Μὴ τὸν ἀποδοκιμάσῃς. Μὴ τὸν κατακρίνῃς. Μὴ ζητῇς νὰ τὸν ταπεινώσῃς. Σήκωσε τὴν ἀγερωχίαν του. Δέξε τὴν περιφρόνησίν του διὰ νὰ τὸν διδάξῃς, νὰ τὸν οἰκοδομήσῃς, νὰ τὸν σώσῃς.—Ἀλλὰ εἶνε εὐσκανδάλιστος καὶ εὔκολα παρεξηγεῖ; Καὶ τότε μὴ τὸν περιφρονήσῃς, ἀλλὰ κάμε συγκατάβασιν καὶ δεῖξε φιλαδελφίαν καὶ συμπάθειαν. Αὐτὸ ἔκαμε καὶ ὁ Κύριος. «Καὶ γὰρ ὁ Χριστός, προσθέτει ὁ Παῦλος, οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ». Τὸν ὕβρισαν οἱ ὑβρισταὶ τοῦ Θεοῦ. Τὸν περιεφρόνησαν οἱ σταυρωταί Του. Ὅλα δὲ αὐτὰ τὰ ἐδέχθη καὶ τὰ ὑπέμεινεν ἀγογγύστως, μὲ καρτερίαν καὶ ὑπομονὴν μεγάλην. Διατί; Διὰ τὴν ἰδικήν μας ἀδυναμίαν. Ἐβάστασε τὰ ἰδικά μας ἀσθενήματα, διὰ νὰ σώσῃ ἡμᾶς τοὺς ἀδυνάτους καὶ ἁμαρτωλούς. Λοιπόν· ὁ χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ λέγῃ· «ἔτσι θέλω» καὶ νὰ κάμνῃ αὐτὸ ποὺ θέλει. Ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ κάμνῃ ὅ,τι ἔκαμνεν ὁ Χριστός· δηλαδή, ὄχι αὐτὸ ποὺ τοῦ ἀρέσει, ἀλλ' ἐκεῖνο ποὺ ὠφελεῖ τὸν ἀδύνατον ἀδελφόν του. Τὸ λέγει καθαρὰ ὁ Παῦλος· «Ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν».

2.—Ἀλλά, ἀλλοίμονον! Λείπει, συνήθως, ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς ἡ ἀνοχή, λείπει ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ μακροθυμία, λείπει ὁ πόθος καὶ ἡ ἐλπὶς καὶ ἡ προσπάθεια διὰ τὴν πνευματικὴν μόρφωσιν καὶ σωτηρίαν τοῦ πλησίον. Ἀντιθέτως, διχόνοιαι καὶ φιλονεικίαι καὶ ἀλληλοφάγωμα καὶ ἰδιοτέλεια καὶ ἐγωϊσμὸς παντοῦ καὶ πάντοτε βασιλεύει. Διατί; Διότι οἱ ἄνθρωποι ἀγνοοῦν ὅσα διδάσκει τὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ, ἡ ἁγία Γραφή. Αὐτὸ λέγει εἰς τὴν συνέχειαν ὁ Ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ. «Ὅσα προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν». Διατί ἐγράφη ἡ ἁγία Γραφή; Διατί ἱστοροῦνται εἰς αὐτὴν τὰ ἔξοχα παραδείγματα τῶν ἁγίων ἀνδρῶν, αὐτὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ; Διὰ νὰ μᾶς διδάσκουν, νὰ μᾶς φωτίζουν, νὰ μᾶς καθοδηγοῦν εἰς τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν παρηγορίαν. Διότι, πράγματι, ἡ ἁγία Γρα-

φή, τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἶνε πλουσιωτάτη πηγὴ εἰρήνης, παρηγορίας καὶ ἐλπίδος.

Καὶ τώρα σὲ ἐρωτῶ, χριστιανέ. Τί μελετᾷς; Ποῦ ζητεῖς νὰ εὕρῃς τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς σου; Ἀπὸ ποῦ περιμένεις τὴν ἠθικὴν μόρφωσίν σου, τὴν μόρφωσιν τῆς οἰκογενείας σου, τῶν συμπολιτῶν σου, τὴν συναδέλφωσιν καὶ ἀγάπην ὅλων τῶν ἀνθρώπων; Μήπως ἀπὸ ἀναγνώσματα τῶν ἐφημερίδων καὶ ἀπὸ τὰ μυθιστορήματα καὶ τὰ προϊόντα τῆς ἐλαφρᾶς φιλολογίας; Ἢ μήπως ἀπὸ τοὺς ὁδηγοὺς καὶ κανόνας τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς; Ἀλλ' εἰς ὅλα αὐτὰ πολὺ συχνὰ εὑρίσκεται πολλὴ ματαιότης, πολλὴ πλάνη καὶ ἁμαρτία, ἀκόμη καὶ ἀπιστία, καὶ ταραχὴ καὶ σκότος καὶ ὄλεθρος καὶ καταστροφὴ καὶ θάνατος πολλάκις. Ἀλήθεια ὅμως καὶ φῶς καὶ παρηγορία καὶ ζωὴ καὶ κῶδιξ ἀληθοῦς μορφώσεως καὶ ψυχικῆς σωτηρίας εἶνε ἡ ἁγία Γραφή. Λάβε εἰς τὰς χεῖράς σου τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Δὲν ἐγράφη διὰ τοὺς ἀγγέλους. Δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐγράφη. Μελέτησέ το μὲ προσοχήν, μὲ πίστιν, μὲ ταπείνωσιν, μὲ εὐλάβειαν. Δὲν εἶνε λόγος ἀνθρώπου. Εἶνε τοῦ Θεοῦ ὁ ἅγιος λόγος. Διὰ τοῦτο κάτω ἀπὸ τὰς λέξεις του θὰ εὕρῃς τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν εἰρήνην, τὴν παρηγορίαν, τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν, τὸν πραγματικὸν ἐξευγενισμόν. Ὦ! Ἐὰν ὅλοι εἴχομεν τὸ Εὐαγγέλιον πάντοτε εἰς τὰς χεῖράς μας, βάσιν καὶ πηδάλιον τῆς ἀτομικῆς, τῆς οἰκογενειακῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς μας ζωῆς! Δὲν θὰ ὑπῆρχαν τότε ἀντιγνωμίαι καὶ διχόνοιαι καὶ ἔριδες καὶ ἀντιζηλίαι. Δὲν θὰ μᾶς ἐχώριζαν συμφέροντα καὶ πάθη καὶ ἐλαττώματα καὶ ἰδιοτροπίαι. Τότε ὁμόνοια καὶ ἀγάπη καὶ συμφωνία, τότε ὑπομονὴ καὶ ἀλληλοβοήθεια, τότε συναδέλφωσις πραγματικὴ καὶ εἰρήνη παντοτεινὴ καὶ ἀδιατάρακτος. Ἂς δοκιμάσωμεν καὶ γρήγορα θὰ γευθῶμεν τοὺς γλυκεῖς καρπούς. Καὶ θὰ πραγματοποιηθῇ ἡ εὐχή, τὴν ὁποίαν μᾶς δίδει σήμερον ὁ ἀπόστολος Παῦλος· «Ὁ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως, δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ἀμήν.

ΗΘΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Η ΠΑΤΡΟΤΗΣ ΚΑΙ Η ΠΑΙΔΕΙΑ

Παιδείαν ὀνομάζει ὁ Θεὸς διὰ τῆς ἁγίας Γραφῆς τὸν πόνον, τὴν θλίψιν, τὰ δεινὰ τῆς παρούσης ζωῆς. Ἀνεπτύξαμεν δὲ εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον, ὅτι παιδεία εἶναι τὸ σύνολον τῶν μελετῶν καὶ τῶν σπουδῶν καὶ τῶν κόπων καὶ τῶν πόνων καὶ τῶν στενοχωριῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἀναδεικνύονται οἱ «πεπαιδευμένοι». Καὶ ἡ τοιαύτη παιδεία ἀποτελεῖ τὸ ἀπολύτως ἀπαραίτητον καθῆκον, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει ἡ ἀγάπη εἰς τοὺς ἀληθινοὺς γονεῖς νὰ ἀσκήσουν ἐπὶ τῶν γνησίων παιδιῶν των.

Ἀλλ' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ γεγονὸς χρησιμοποιεῖ καὶ ὁ θεόπνευστος ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸ περίφημον καὶ ἰδιαιτέρως ἀξιοσπούδαστον ἐκεῖνο τμῆμα τοῦ 12ου κεφαλαίου τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς του (στ. 5-12). Εἰς αὐτὸ ὑπάρχει ἡ μοναδικὴ λύσις τοῦ μεγάλου προβλήματος τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου. Ὁ πόνος εἶναι «παιδεία Κυρίου». Εἶναι παιδεία, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ἡ πατρικὴ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι γνήσια παιδιά Του. Εἶναι τὸ δεῖγμα τῆς υἱότητος!

Καὶ ἰδοὺ ἡ ἀλήθεια. Ἐν πρώτοις ὁ Ἀπόστολος τονίζει ὅτι τὸν πόνον τὸν καθιστᾷ πρόβλημα δύσλυτον, πιεστικόν, ἀνυπόφορον ἡ λησμοσύνη τῆς υἱότητος, τὸ νὰ χάσῃ κανεὶς τὴν συνείδησιν καὶ τὴν πεποίθησιν ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, παιδὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄρα πρόσωπον τῆς παιδαγωγικῆς Του φροντίδος: «Ἐκλέλησθε, λέγει, τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται»· δηλαδὴ ἐλησμονήσατε τελείως τὴν παρήγορον ἐκείνην συμβουλὴν καὶ νουθεσίαν, ἡ ὁποία ἀπευθύνεται πρὸς σᾶς ὡς συμβουλὴ πατρὸς πρὸς τέκνα. Ποία δὲ εἶναι ἡ παρήγορος αὕτη συμβουλή; Εἶναι ἡ παλαιόθεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Σολομῶντος γραφεῖσα: «Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος». Ἡ προσφώνησις εἶναι πάλιν ὑπόμνησις τῆς στενῆς σχέσεως, ποὺ συνδέει τὸν πατέρα πρὸς τὰ παιδιά του. Καὶ δι' αὐτὸ ὁ Θεός, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν πονοῦντα καὶ θλιβόμενον ἄνθρωπον, δὲν τοῦ ὁμιλεῖ ὅπως ὁ δικαστὴς πρὸς τὸν τιμωρούμενον κατάδικον, ἀλλὰ τοῦ λέγει, «υἱέ μου», παιδί μου. Λάβε ὑπ' ὄψιν σου, προσθέτει, ὅτι ὡς παιδί μου εὑρίσκεσαι ὑπὸ τὴν «παιδείαν Κυρίου», τὴν παιδαγωγικὴν ἀνατροφήν, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ σοφὸς καὶ φιλόστοργος καὶ ἀλάθητος Κύριος καταρτίζει τὰ τέκνα Του. Προφυλάξου, λοιπόν, ἀπὸ τὰς δύο ἀκρότητας, ποὺ καθιστοῦν ἐξόχως θλιβερὸν πρόβλημα τὸν πόνον. Ἡ μία εἶναι τὸ νὰ ὀλιγωρῇ κανεὶς τὴν παιδείαν Κυρίου, νὰ τὴν περιφρονῇ καὶ νὰ ἀδιαφορῇ πρὸς τὴν χρησιμότητα καὶ τὸν σκοπόν της· οὕτω δὲ νὰ μένῃ ἀπαίδευτος, ἀμόρφωτος καὶ ἀδιόρθωτος, ὅπως μένουν τὰ ἀτίθασσα καὶ ἀνυπότακτα καὶ σκληρὰ ἐκεῖνα παιδιά, ποὺ δὲν λογαριάζουν οὔτε τὰς συμβουλὰς οὔτε τὴν ράβδον τῶν γονέων των· καὶ διὰ τοῦτο μένουν ἀγράμματα καὶ ἀμόρφωτα, διὰ νὰ κλαύσουν τὴν διαγωγήν των ταύτην, ὅταν θὰ μεγαλώσουν. Ἡ ἄλλη ἀκρότης εἶναι ἡ ὑπερβολικὴ στενοχωρία, ἡ ἀποθάρρυνσις καὶ ἡ ἀπελπισία, εἰς τὴν ὁποίαν περιπίπτουν κατὰ τὴν περίοδον τοῦ πόνου καὶ τῶν θλίψεων ὅσοι ἔχασαν τὴν πεποίθησιν τῆς υἱότητος καὶ ἡ ὁποία παραλύει καὶ καταβάλλει τὴν ψυχήν.

Δεύτερον τὸν πόνον τὸν καθιστᾷ πρόβλημα σκοτεινὸν καὶ ἄλυτον ἡ λησμοσύνη τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Εἶναι πατέρας μας ὁ Θεός. Ἀλλ' οὐχὶ ὅπως πολλοὶ ἄνθρωποι γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀδιαφοροῦν διὰ τὰ παιδιά των, ἢ ὑποχωροῦν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις των, ἔστω καὶ ἂν εἶναι γνήσια ποιδιά των. Ὄχι. «Ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὃν παραδέχεται». Δυσκολεύονται πολλοὶ νὰ ἐννοήσουν πῶς συμβιβάζεται ἡ ἀγάπη τοῦ λυποῦντος μὲ τὸν πόνον καὶ τὴν λύπην τοῦ ἀγαπωμένου. Δυσκολεύονται, διότι ὑπάρχει καὶ ἀγάπη ψευδώνυμος, ἡ ὁποία δὲν θέλει νὰ δυσαρεστήσῃ τὸν ἄλλον, ἔστω καὶ ἂν πρόκηται νὰ βλαβῇ, ὑποχωρεῖ δὲ εἰς πᾶσαν ἀνόητον καὶ καταστρεπτικὴν ἀπαίτησιν τοῦ ἀγαπωμένου. Ἀλλ' ἡ ἀγάπη αὕτη εἶναι νοσηρά. Εὐχαριστεῖ προσωρινῶς, διὰ νὰ βλάψῃ ἐπὶ μακρὸν ἢ καὶ αἰωνίως. Δὲν εἶναι ἡ ἀληθινή, δὲν εἶναι ἡ πατρικὴ ἀγάπη, ἡ ὁποία λυπεῖ προσωρινῶς, διὰ νὰ ὠφελήσῃ παντοτεινά. Τὴν πατρικὴν δὲ ἀγάπην προβάλλει ὁ θεόπνευστος ὡς αἰτιολογίαν τῆς παιδείας: «Εἰ παιδείαν ὑπομένετε, λέγει, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός». Καὶ ἐρωτᾷ: «Τις γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παι-

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐπιστολαὶ καὶ ἐμβάσματα
πρὸς κ. ΙΩΑΝ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ
Ἱπποκράτους 189
ΑΘΗΝΑΣ (7)

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

δεύει πατήρ;» Ὑπάρχει παιδὶ γνήσιον πατρὸς ἀληθῶς ἀγαπῶντος, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπαίδευσεν ὁ πατέρας του; Καὶ προσθέτει: «Εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί». Ὅλα τὰ γνήσια παιδιὰ ἔλαβαν τοῦτο τὸ δεῖγμα τῆς γνησιότητος, ὅτι εἶδαν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀγάπην τῶν γονέων των εἰς τὴν παιδείαν. Καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι, περὶ τῶν ὁποίων οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἶναι γνήσια παιδιὰ τοῦ Θεοῦ, οἱ δίκαιοι δηλαδὴ καὶ οἱ ἅγιοι, ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Θεὸν τοῦτο τὸ δεῖγμα, ὅτι τοὺς θεωρεῖ παιδιά Του, τὸ ὅτι ἔγιναν μέτοχοι τῆς παιδείας, μέτοχοι τοῦ πόνου, τῶν θλίψεων, τῶν διωγμῶν. Μὴ δὲ εἴπῃς, ὅτι καὶ οἱ πονηροὶ πάσχουν, λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «οἷον ἀνδροφόνοι, λῃσταί, γόητες, τυμβωρύχοι. Ἀλλ' ἐκεῖνοι τῆς ἰδίας πονηρίας διδόασι δίκην καὶ οὐχ ὡς υἱοὶ μαστιγοῦνται, ἀλλ' ὡς κακοὶ κολάζονται· ὑμεῖς δὲ ὡς υἱοί».

Πᾶς λοιπὸν Χριστιανός, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἔχῃ εὔκολον δεῖγμα, ἂν εἶναι γνήσιον παιδὶ τοῦ Θεοῦ, ἂς ἐξετάσῃ ἂν μετέχῃ τῆς «παιδείας Κυρίου». Καὶ εὑρίσκων ἑαυτὸν μέτοχον, ἂς χαίρῃ διὰ τὸ ὕψιστον γεγονός, ὅτι ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ τὸν ὕψωσεν εἰς τοιαύτην τιμήν, ὅτι τὸν υἱοθέτησεν, ὅτι τὸν ἀνεκήρυξε πρίγκηπα τῶν οὐρανῶν! Ἡ δὲ πατρικὴ ἀγάπη τὸν καταρτίζει εἰς τὸ ἄριστον ἐκπαιδευτήριον τῆς «παιδείας Κυρίου», διὰ νὰ μορφωθῇ ἀξίως πρὸς τὴν ὑψηλὴν ταύτην θέσιν. Ἐὰν οἱ βασιλικοὶ πρίγκηπες λαμβάνουν εἰδικὴν παίδευσιν, ὅταν πρόκηται νὰ ἀναβοῦν εἰς θρόνον, πολλῷ μᾶλλον ὅσοι εἶναι τέκνα Θεοῦ· διότι «εἰ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ», βεβαιώνει ὁ αὐτὸς ἀπόστολος (Ρωμ. 8. 17). Καὶ διὰ νὰ μὴ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τοῦ εἴδους τῆς κληρονομίας βεβαιώνει: «Εἴπερ συμπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν· εἰ ὑπομένομεν καὶ συμβασιλεύσομεν». Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἐπικυρώνει τὴν ἔνδοξον ταύτην ἀλήθειαν, τὴν ἱκανὴν νὰ ἀναδεικνύῃ ἥρωας τοὺς πονοῦντας καὶ πάσχοντας Χριστιανούς. Εἰς τὸν νικῶντα, λέγει, «δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ Πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ».

Τί ἄλλο λοιπόν, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, ὑπάρχει ἀνώτερον διὰ νὰ ἐπιδιώξῃ ὁ ἄνθρωπος; Ὑπάρχει ἀνώτερον ἀπὸ τὴν τιμὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δόξαν τὴν αἰωνίαν; Πᾶσα ἄλλη τιμὴ καὶ δόξα εἶναι πυροτέχνημα, ποὺ θαμβώνει μὲν πρὸς στιγμήν, σβύνει ὅμως καὶ χάνεται μετ' ὀλίγον εἰς τὸ σκότος. Καὶ ὅταν τοιαύτη τιμὴ καὶ δόξα ὑπάρχῃ ὑπὸ τὸν πιέζοντα πόνον, εἶναι οὗτος πρόβλημα ἢ στάδιον τοῦ ἐνδοξοτέρου ἀγῶνος;

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Τῆς ἑορτῆς, Λουκ. ι' 38—42 καὶ ια' 27—28).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 213, 216.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Τῆς ἑορτῆς, Φιλιπ. β' 5—11).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 583.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Ἡ δόξα εἶνε ὁ ζωηρὸς πόθος παντὸς ἀνθρώπου. Ἀλλὰ καὶ ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέρμα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ δόξα. Ὄχι ἡ ματαία καὶ κούφη καὶ παροδικὴ τῶν ἀνθρώπων δόξα, ἀλλὰ τοῦ ἀθανάτου Θεοῦ ἡ αἰώνιος δόξα. Πρὸς τὴν δόξαν αὐτὴν μᾶς προσκαλεῖ ὁ σημερινὸς Ἀπόστολος. Τὴν δόξαν αὐτὴν φανερώνει καὶ ἡ σημερινὴ ἑορτή. Ἀλλὰ πῶς ἀποκτᾶται ἡ δόξα αὐτή; Καὶ ποία ὁδὸς ὁδηγεῖ πρὸς τὸ λαμπρὸν τοῦτο τέρμα; Ἡ ὁδὸς τῆς ταπεινοφροσύνης. Διὰ τοῦτο τὴν ταπείνωσιν κηρύττει σήμερον ὁ Ἀπόστολος, τὴν ταπείνωσιν διαλαλεῖ καὶ ἡ ἑορτή· τὴν ταπείνωσιν τοῦ Χριστοῦ ὁ Ἀπόστολος, τὴν ταπείνωσιν τῆς Παρθένου Μαρίας ἡ ἑορτή.

Καὶ ἰδού. Τί εἶνε ὁ Χριστός; Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τέλειος Θεός, μὲ ὅλην τὴν δόξαν καὶ δύναμιν καὶ μεγαλειότητα τῆς θεότητος. Καὶ ὅμως! «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων», λέγει ὁ Παῦλος, καὶ ἐνῷ δὲν ἥρπασε «τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ», «ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος». Δηλαδή, ἀφῆκε τρόπον τινὰ τὴν θείαν μεγαλειότητα καὶ ἔλαβε μορφὴν δούλου, μορφὴν ἀνθρωπίνην. Ὁ ὑψηλὸς Θεὸς ἐπὶ γῆς ἐφάνη ταπεινὸς ἄνθρωπος. Ἄνθρωπος ἀφανὴς καὶ ἄσημος, πτωχὸς καὶ ἔρημος καὶ ἐγκαταλελειμμένος καὶ περιφρονημένος. Δὲν ἐπεθύμει ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τιμὰς καὶ μεγαλεῖα ἐπὶ τῆς γῆς. Δὲν ἐζήτησε περιποιήσεις καὶ ἐκδουλεύσεις ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλ' ἔγινε δοῦλος, δοῦλος ἡμῶν τῶν δούλων Του. Καὶ ἀπὸ τοὺς δούλους Του ἐδέχθη τὸν θάνατον, τὸν πλέον ἄτιμον καὶ σκληρὸν θάνατον, δηλαδὴ τὸν σταυρικόν! «Καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, λέγει ὁ Παῦλος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ». Τί μαρτυρεῖ τοῦτο; Τὴν ἄπειρον συγκατάβασιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ τί βεβαιώνει; Τὴν βαθυτάτην, τὴν ἐσχάτην ταπείνωσιν τοῦ Υἱοῦ τῆς Παρθένου.

Ἀλλὰ τί ἔδειξε καὶ ἡ Παρθένος Μαρία, τῆς ὁποίας τὴν κοίμησιν ἑορτάζομεν σήμερον; Εἰς μέγαν βαθμὸν τὴν ταπεινοφροσύνην. Ἀκριβῶς δὲ διὰ τοῦτο σήμερον ἀναγινώσκεται ὁ Ἀπόστολος, ποὺ περιγράφει τὴν ταπείνωσιν τοῦ Υἱοῦ της. Πράγματι. Ἀπὸ βασιλικὸν γένος κατήγετο ἡ Παρθένος, «ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβίδ». Ἄμεμπτος καὶ ἀμόλυντος κόρη, ἦτο ἡ ἁγιωτέρα γυναῖκα τοῦ κόσμου, ἡ «κεχαριτωμένη», ὅπως τὴν προσεφώνησεν ὁ Ἀρχάγγελος. Παρὰ ταῦτα δὲν κρίνει ἑαυτὴν ἀξίαν νὰ γίνῃ μήτηρ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἀπορεῖ πῶς ἐπέβλεψεν εἰς αὐτὴν ὁ Θεός, καὶ ὁμολογεῖ ὅτι εἶνε δούλη Του ταπεινὴ καὶ ἄσημος. Καὶ ἐνῷ βλέπει κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἀρχάγγελον θεῖον, ἐνῷ ἀκούει χαρμόσυνα μηνύματα, πρωτάκουστα εἰς τὴν

οἰκουμένην, ἐνῷ λαμβάνει τιμήν, ποὺ καμμιὰ γυναῖκα τοῦ κόσμου δὲν ἔλαβέ ποτε, αὐτὴ δὲν ὑπερηφανεύεται, δὲν κομπάζει, δὲν διαλαλεῖ τὸ μέγα γεγονός. Κρύπτει τὴν τιμήν. Κρύπτει τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἀγγέλου. Κρύπτει καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς συγγενεῖς της τὴν μεγάλην χάριν ποὺ τῆς κάμνει ὁ Θεός. Τί ἀποδεικνύει καὶ τοῦτο; Τὴν μεγάλην ταπεινοφροσύνην τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας. Ἔχει τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν τῆς ἀξίζουν αἱ θεῖαι τιμαὶ καὶ διὰ τοῦτο ἀπορεῖ καὶ ἐκπλήσσεται καὶ κρύπτει τὰ θεῖα μεγαλεῖα. Ταπεινώνει τὸν ἑαυτόν της, ὅπως ἐταπείνωσε τὸν Ἑαυτόν Του καὶ ὁ σαρκωθεὶς ἐξ αὐτῆς πανάγιος Υἱός της. Ταπεινώνεται λοιπὸν ὁ Υἱός, ταπεινώνεται καὶ ἡ Μήτηρ. Διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ὑψώνεται ὁ Υἱός, ὑψώνεται καὶ ἡ Μήτηρ. Δοξάζεται ὁ Υἱός, δοξάζεται καὶ ἡ Μήτηρ.

2.—Πράγματι δὲ ὁ Ἀπόστολος διαζωγραφίζει τὴν θείαν δόξαν, τὴν ὁποίαν καὶ ὡς ἄνθρωπος ἔλαβεν ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. «Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, λέγει, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός». Δὲν εἶνε πλέον ἀδύνατος καὶ περιφρονημένος ἄνθρωπος ὁ Ἰησοῦς. Εἶνε ὁ Κύριος. Τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ὁ Κύριος. Ὁ κραταιὸς καὶ πανίσχυρος καὶ πανένδοξος Κύριος. Τὸν προσκυνοῦν οἱ ἄγγελοι. Τὸν λατρεύουν οἱ ἄνθρωποι. Τὸν τρέμουν οἱ δαίμονες. Πᾶσα ἡ κτίσις, ὁρατὴ καὶ ἀόρατος, ἐναρμόνιον δοξολογίαν Τοῦ προσφέρει. Πᾶσα γλῶσσα ἀνθρωπίνη, πᾶσα φυλὴ τῆς γῆς, τὸν ὁμολογεῖ καὶ θὰ τὸν ὁμολογήσῃ Κύριον καὶ Βασιλέα καὶ Δεσπότην καὶ θὰ κάμψῃ γόνυ ἐνώπιόν Του, εἰς λατρείαν καὶ προσκύνησιν τῆς θείας Μεγαλειότητός Του. Ἰδοὺ ἡ δόξα, εἰς τὴν ὁποίαν ὕψωσε τὸν ταπεινωθέντα Υἱόν Του ὁ ἐπουράνιος Πατήρ.

Ἀλλ' ὕψωσε καὶ τὴν ταπεινωθεῖσαν Μητέρα. Καὶ ἀληθῶς. Τί εἶνε ἀπὸ τότε ἡ ἀφανὴς ἐκείνη κόρη τῆς Ναζαρέτ; Ἡ ἀειπάρθενος Κόρη, ἡ Θεοτόκος Μαρία, ἡ «μήτηρ τοῦ Κυρίου», τοῦ οὐρανοῦ ἡ Βασίλισσα, τῶν γυναικῶν τὸ καύχημα, τῶν ἀγγέλων τὸ ἐγκαλλώπισμα, τῶν μητέρων ἡ δόξα, τῶν παρθένων ἡ εὐπρέπεια, τῶν ἀνθρώπων ἡ προστασία. Τὸ ὄνομά της συγκινεῖ, συναρπάζει, γοητεύει, ἀγιάζει. Ἴδετε τί γίνεται σήμερον. Μυριάδες πιστῶν ἑορτάζουν τὴν κοίμησίν της. Πάλλουν αἱ καρδίαι ἀπὸ χαράν. Σκιρτοῦν ἀπὸ ἀγαλλίασιν. Δονοῦνται αἱ ψυχαὶ ἀπὸ τὰ ἱερώτερα τῶν αἰσθημάτων. Ὕμνους ἐξαισίους τῆς ψάλλουν. Τιμὰς τῆς προσφέρουν. Τὴν προστασίαν της ζητοῦν. Τὴν βοήθειάν της ἐπικαλοῦνται. Τί εἶνε αὐτά; Εἶνε δόξα «τῆς θυγατρὸς τοῦ Βασιλέως». Εἶνε ἡ ἀνταύγεια τῆς θείας δόξης καὶ τιμῆς, μὲ τὴν ὁποίαν ἐδόξασε τὴν Παναγίαν Μητέρα Του ὁ Υἱός της ὁ μονογενής. Ἰδοὺ εἰς ποίαν δόξαν ὑψώνει τὸν ἄνθρωπον ἡ μεγάλη τῆς ταπεινοφροσύνης ἀρετή.

Καὶ τώρα, ἂν θέλωμεν τὴν χαρὰν καὶ ἂν ποθῶμεν εἰλικρινῶς τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ δόξαν, πρέπει νὰ ταπεινωθῶμεν. «Τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», παραγγέλλει ὁ Παῦλος. Δηλαδὴ ταπεινωθῆτε, ὅπως ἐταπεινώθη καὶ ὁ Χριστός. Διότι, τί ἔχομεν; Πλοῦτον καὶ ἀξιώματα καὶ εὐγενῆ καταγωγὴν καὶ χαρίσματα ἔξοχα καὶ γνωριμίας ὑψηλὰς καὶ σοφίαν μεγάλην καὶ κάλλη καὶ νεότητα καὶ ἀπολαύσεις; Μάταια εἶνε ὅλα αὐτά. Ξένα εἶνε τὰ προσόντα. Τοῦ Θεοῦ τὰ δῶρα. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀλήθεια. Τί ἔχομεν ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μας; Μηδέν! Ἤ, μᾶλλον, κάτι χειρότερον ἀπὸ τὸ μηδέν· τὴν ἁμαρτίαν, τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς ἁμαρτίας. Διατί νὰ ὑπερηφανευώμεθα; Καὶ διατί νὰ μὴ ταπεινοφρονῶμεν; Ἐταπεινώθη ὁ ὕψιστος Θεός. Διατί νὰ μὴ ταπεινωθῶμεν ἡμεῖς; Τὰ πράγματα φωνάζουν καθημερινῶς· ταπείνωσιν! Τὰ παραδείγματα δεικνύουν τὸν δρόμον τῆς ταπεινώσεως. Τὸ συμφέρον μας τὸ αἰώνιον ἀπαιτεῖ ἐπιμόνως ταπείνωσιν! Ἂς ταπεινωθῶμεν λοιπόν, ὅπως ἐταπεινώθη ὁ Κύριός μας. Καὶ ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρός, τότε ὁ πανάγαθος Θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς Παναγίας, ἀχράντου, ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, θὰ ὑψώσῃ καὶ ἡμᾶς εἰς τὴν θείαν καὶ ἀθάνατον δόξαν τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΕΘΝΟΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Σημειοῦμεν εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα περὶ τοῦ Παγκοσμίου Συνεδρίου τοῦ πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς 22ας Ἰουλίου συνεζητήθη ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Κράτος» ἔκθεσις τοῦ μεγάλου νομομαθοῦς καὶ Προέδρου τοῦ Διεθνοῦς Δικαστηρίου τῆς Χάγης καθηγητοῦ Μὰξ Χούμπερ. Μερικὰ ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων κεφαλαίων τῆς ἐκθέσεως ταύτης μεταφέρομεν ἀκολούθως, ὡς διετυπώθησαν εἰς τὸ εἰδικὸν Δελτίον τοῦ Τόπου τοῦ Συνεδρίου:

Α') Διάκρισις μεταξὺ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους.

Ἡ Ἐκκλησία, χορηγὸς τοῦ λυτροῦντος Εὐαγγελίου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ Κράτος, ἐγγυητὴς τῆς τάξεως, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, ἔχουν χωριστὰς κοινωνικὰς ὑπηρεσίας. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ εἶνε πλησίον τῶν ἀνθρώπων ὁ μάρτυς τῶν πραγματικοτήτων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἐπιζῶσιν ὅλων τῶν μεταβολῶν, διότι εἶναι θεμελιωμέναι ἐπὶ τῆς αἰωνίου θελήσεως τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ δημιουργήσῃ μίαν κοινότητα θεμελιωμένην ἐπὶ τῆς θείας ἀγάπης. Δὲν δύναται ἑπομένως αὕτη νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν βίαν ἢ νὰ διακινδυνεύσῃ τοὺς κανόνας τοὺς ὑπάρχοντας εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, προσαρμόζουσα τούτους εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἡμέρας. Τὸ Κράτος ὀφείλει νὰ τηρῇ τὴν δημοσίαν τάξιν, νὰ χρησιμοποιῇ τὴν βίαν καὶ νὰ ἀποδέχεται τὰ ὅρια τοῦ δυνατοῦ.

Β') Τὰ καθήκοντα τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι τοῦ Κράτους.

Τὸ πρῶτον καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Κράτος εἶναι ὅτι αὕτη ὀφείλει νὰ εἶναι ὁ μάρτυς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Διὰ νὰ ἐπιτελέσῃ τοῦτο θὰ κηρύξῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· θὰ ὁμολογήσῃ τὴν πίστιν της ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· θὰ διδάξῃ τοὺς νέους καὶ τοὺς γέροντας· θὰ φυλάξῃ τὰς θείας ἐντολάς, θὰ ὑπηρετήσῃ τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Πολιτείαν, διακηρύττουσα, ὅτι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ ὕπατος κανών, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλουν νὰ ὑποταχθοῦν ὅλαι αἱ ἀνθρώπιναι θελήσεις καὶ νὰ συμμορφώσουν πᾶσαν διαγωγήν των. Εἴτε τὸ Κράτος συγκατατίθεται εἰς τοῦτο εἴτε ὄχι, ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ δυνηθῇ ποτὲ νὰ ἀρνηθῇ τὸ κήρυγμά της, τὴν διδασκαλίαν της καὶ τὴν λειτουργίαν της.

Μερικὰ εἰδικὰ καθήκοντα ἀπορρέουν ἐκ τούτου διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ διὰ τὰ μέλη της:

(α) Ἐν σχέσει πρὸς τὴν Πολιτείαν.

1) Τὸ καθῆκον νὰ προσεύχεται διὰ τὸ Κράτος καὶ διὰ τὰς ἐξουσίας. 2) Τὸ καθῆκον ὑπακοῆς εἰς τὸ Κράτος. 3) Τὸ καθῆκον νὰ συνεργάζεται μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν πολιτῶν. 4) Τὸ καθῆκον νὰ ἐπικρίνῃ τὴν Πολιτείαν, ὅταν αὕτη ἀπομακρύνεται τῶν κανόνων τῆς δικαιοσύνης, τὴν ὁποίαν ἐκφράζει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει ἀκόμη τὸ καθῆκον τῆς μὴ ὑπακοῆς εἰς τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας. 5) Τὸ καθῆκον νὰ διατηρῇ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐν τῷ πεδίῳ τῆς νομοθεσίας καὶ τῆς κυβερνητικῆς ἐξουσίας, τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς καὶ εἰδικῶς τὴν ἀληθῆ ἀξιοπρέπειαν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος τῆς κατ' εἰκόνα Θεοῦ δημιουργηθείσης. 6) Τὸ καθῆκον τῆς διεισδύσεως τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ εἰς ὅλην τὴν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν τοῦ Ἔθνους.

Ὅλα τὰ καθήκοντα ταῦτα ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς Χριστιανούς, ὄχι μόνον ὡς ἄτομα ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐξαγορασθέντα, τὰ ὁποῖα ὀφείλουν νὰ εἶναι οἱ μάρτυρες αὐτῶν ἐν τῇ θέσει, τὴν ὁποίαν κατέχουν εἰς τὴν Πολιτείαν, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς σύνθετον ὀργανισμόν. Ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ προσφέρῃ καλυτέραν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Πολιτείαν, εἰ μὴ ὅταν παρέχῃ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν αὐτῆς βίον τὸ πλέον εὔγλωττον παράδειγμα ἐκείνου, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ἡ πραγμάτωσις τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ εἰς ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν. Μόνον ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία ἐπιζητεῖ εἰλικρινῶς νὰ ἐκπληρώνῃ τὴν ἀποστολὴν ταύτην, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃ πλάνας τῆς Πολιτείας καὶ σφάλματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἄλλως τε οἱ Χριστιανοὶ καὶ ὁλόκληρος ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἔχουν μέγα μέρος εὐθύνης.

(β) Ὡς πρὸς τὰς διεθνεῖς σχέσεις τοῦ Κράτους.

Ἐξετάζοντες τὰ καθήκοντα ταῦτα, εἶναι σπουδαιότατον νὰ ἐνθυμούμεθα ἀδιαλείπτως ὅτι, ἐὰν ἡ Ἐκκλησία, ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς πεδίῳ, ἀποτελεῖ παγκόσμιον κοινωνίαν, ἐξ ἴσου εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν πιστῶν, πᾶν ἐθνικὸν Κράτος δὲν εἶναι καθ' ἑαυτὸ μία πολιτικὴ ἑνότης ἀπολύτως ἀνεξάρτητος, ἀλλ' ἐν τῶν μελῶν μιᾶς μεγάλης οἰκογενείας ἐθνῶν, καὶ ἔχει συνεπῶς δεσμοὺς καὶ καθήκοντα διεθνῆ, τὰ ὁποῖα ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἐπικυρώσῃ καὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πραγματοποίησιν των.

Γ') Ἡ ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐτονίσθη ἰδιαιτέρως ὅτι εἰς Κράτος, τὸ ὁποῖον ἀναγνωρίζει τὰς θεμελιώδεις ἐλευθερίας τοῦ πολίτου, εἶναι ἐξ ἴσου προφανὲς ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἔχῃ πᾶσαν τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς της. Καὶ δή:

1) Ἐλευθερίαν νὰ καθορίζῃ αὐτὴ μόνη τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως. 2) Ἐλευθερίαν τῆς λατρείας, τοῦ κηρύγματος, τῆς διδασκαλίας. 3) Ἐλευθερίαν νὰ καθορίζῃ μόνη τὸν καταστατικὸν χάρτην της καὶ τὰς ἀμοιβαίας ὑπηρεσίας τῶν λειτουργῶν της καὶ τῶν πιστῶν της, καθ' ὅσον εἶναι τοῦτο ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀποστολῆς της. 4) Ἐλευθερίαν νὰ ὀργανώνῃ, ἐὰν αὐτὴ θέλῃ, τὴν μόρφωσιν τοῦ Ἱερατείου της καὶ νὰ δίδῃ τὴν θρησκευτικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν νεολαίαν της. 5) Ἐλευθερίαν νὰ διοργανώνῃ κοινωνικὴν πρόνοιαν καὶ ἱεραποστολήν. 6) Ἐλευθερίαν νὰ συνεργάζεται μὲ ἄλλας Ἐκκλησίας. 7) Ἐλευθερίαν παρεχομένην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὅπως ἄλλως τε καὶ εἰς πάντας τοὺς πολίτας, νὰ ἐνεργῇ ἐν τῇ καθημερινῇ ζωῇ κατὰ τρόπον ἐπιτρέποντα τὴν ἐπίτευξιν τῶν προαναφερθέντων διαφόρων σκοπῶν.

Δ') Τὸ σημερινὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

(α) Νὰ καλῇ εἰς μετάνοιαν τὰ μέλη της ὡς ἄτομα ἢ καὶ ὡς ὁμάδας. Ὀφείλομεν νὰ μετανοῶμεν διὰ τὰ ἁμαρτήματα, τὰ ὁποῖα διεπράξαμεν, ὅπως ἐπίσης καὶ διὰ τὴν παράλειψιν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων μας. Πρέπει νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν νὰ μᾶς δίδῃ πνεῦμα καθιερώσεως, χάρις εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία, καὶ ἐπὶ μέρους καὶ ἐν τῷ συνόλῳ, θὰ ἀναδειχθῇ ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς θὰ δυνηθῇ νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ σχέδιά Του εἰς τὸν κόσμον.

(β) Νὰ δημιουργήσῃ εἰς τοὺς κόλπους ἑκάστης τοπικῆς ὁμάδος, ἑκάστου Ἔθνους, ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, συνεργατικὰς ὀργανώσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπιτρέψουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ πραγματοποιήσῃ ὅσα ἐκ τῶν ἔργων της ἀπαιτοῦν ἀναγκαίως ὁμαδικὴν δρᾶσιν.

(γ) Νὰ καλῇ ὅλα τὰ μέλη της, ἕκαστον κατὰ τὸ ἐπάγγελμά του, καὶ ἰδιαιτέρως ὅλους τοὺς λαϊκούς της, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, νὰ συνεργασθοῦν μετὰ τοῦ Κράτους εἰς ὅλα τὰ δημιουργικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα θὰ συντελέσουν εἰς τὸ γενικὸν καλόν.

(δ) Νὰ ὑποστηρίζῃ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ δι' ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς τὴν ἐλευθερίαν τῆς λατρείας, τὴν ἐλευθερίαν τῆς ὁμολογίας τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀδελφικῆς διακονίας, πράγματα ἀναπόσπαστα πρὸς τὴν ἀποστολήν της.

(ε) Νὰ περιβάλλῃ μὲ τὴν συμπάθειάν μας πάντας τοὺς καταπιεζομένους διὰ λόγους συνειδήσεως Χριστιανοὺς ἢ μή, νὰ ἐπιζητῇ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς αὐτοὺς ὅρους, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειάν των καὶ τὴν ἀξιοπρέπειάν των ὡς τέκνων τοῦ Θεοῦ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΕΝΑΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΣ ΠΙΝΑΞ

Κάποιος ἐπισκέπτης, εἰσερχόμενος εἰς τὸ σπίτι μιᾶς πτωχῆς γυναίκας, εἶδεν ἕνα περίεργον μικρὸν πίνακα. Ἦτοῦ νὰ ἀγγλικὸν τραπεζογραμμάτιον σημαντικῆς ἀξίας, πλαισιωμένον. Ὁ ἐπισκέπτης ἠρώτησε τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους πῶς αὐτὴ ἡ «εἰκὼν» εἶχε περιέλθει εἰς τὴν κατοχήν των. Τοῦ ἐξήγησαν, ὅτι κάποτε εἶχαν φιλοξενήσει ἕνα Ἄγγλον στρατιώτην, ὁ ὁποῖος τοὺς εἶχεν ἀφήσει τὴν εἰκόνα αὐτὴν ὡς ἐνθύμιον, αὐτοὶ δὲ τὴν ἔβαλαν εἰς τὴν κορνίζαν καὶ τὴν ἐκρέμασαν εἰς τὸν τοῖχον τῆς καλύβης των. Μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς των, ὅταν ὁ ἐπισκέπτης τοὺς ἐπληροφόρησεν ὅτι ἦτο τραπεζογραμμάτιον ξένης τραπέζης, τὸ ὁποῖον ἀντεπροσώπευε δι' αὐτοὺς μίαν μικρὰν περιουσίαν, ἐὰν ἤθελαν νὰ τὸ ἐξαργυρώσουν.

Τὸ γραμμάτιον ἐκεῖνο εἶχε μεγάλην ἀξίαν, ἡ ὁποία ἔμενεν ἄγνωστος καὶ ἀχρησιμοποίητος. Ἀλλὰ δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον καὶ μὲ τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον εἶναι θησαυρὸς ἀνεκτίμητος, εἶναι «δύναμις Θεοῦ εἰς σωτηρίαν» (Ρωμ. 1. 16); Καὶ ὅμως πολλοὶ Χριστιανοὶ ἀγνοοῦν τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν του· τὸ κρατοῦν ἀχρησιμοποίητον· τὸ ἔχουν εἰς τὸ εἰκόνισμά των ὡς «φυλαχτὸ» καὶ δὲν ἐννοοῦν ὅτι σκοπὸς τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι νὰ μάθουν οἱ Χριστιανοὶ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι γραμμένος εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ δι' αὐτοῦ νὰ εὕρουν τὴν εὐτυχίαν των.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Τὸ ἐν Ὀξφόρδῃ μέγα Χριστιανικὸν Συνέδριον.

Ἀπὸ τῆς 12ης μέχρι τῆς 26ης λήγοντος μηνὸς συνεκροτήθη ἐν Ὀξφόρδῃ τῆς Ἀγγλίας τὸ παγκόσμιον Συνέδριον τοῦ πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον προσῆλθον 900 ἀντιπρόσωποι διαφόρων ἀνὰ τὸν κόσμον Ἐκκλησιῶν. Τὸ Συνέδριον τοῦτο, ἀπὸ μακροῦ χρόνου προπαρασκευασθέν, ἠσχολήθη μὲ τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐνδιαφέρον θέμα: «Ἡ Ἐκκλησία, τὸ Ἔθνος καὶ τὸ Κράτος». Διότι—κατὰ τὴν διὰ ραδιοφώνου μεταδοθεῖσαν ὁμιλίαν τοῦ περιφήμου Ἄγγλου καθηγητοῦ Arnold Toynbee—«εἰς τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον παρουσιάσθησαν συστήματα, τὰ ὁποῖα προσπαθοῦν νὰ σφετερισθοῦν τὰ δικαιώματα τοῦ Χριστιανισμοῦ»· ὁ κομμουνισμὸς δηλαδὴ καὶ ὁ Φασισμὸς ἀπετέλεσαν ἓν εἶδος «μεταπολεμικῆς εἰδωλολατρείας, ἡ ὁποία ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς ἐκτιμήσει, ἀποτελεῖ τίποτε ὀλιγώτερον ἀπὸ ἀντικαταστάτην καὶ διάδοχον τοῦ χριστιανισμοῦ».

Τοῦ μεγάλου τούτου Συνεδρίου προήδρευσαν, κατὰ τὸ ἐκδοθὲν ὑπ' αὐτοῦ εἰδικὸν Δελτίον Τύπου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας Δρ. Λάγκ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων Γερμανός, ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ε. Ἔδεμ τῆς Σουηδίας, ὁ ἐπίσκοπος Δόρνακαλ τῶν Ἰνδιῶν Ἀζαρίας, ὁ καθηγητὴς Οὐΐλλιαμ Ἄδαμς Βρόουν τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ὁ πάστωρ Μάρκος Βέγνερ τῶν Παρισίων. Ἀπὸ τῆς πρώτης δὲ συγκεντρώσεως τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου διεκηρύχθη ὅτι ἐπιθυμοῦν «νὰ δημιουργήσουν μίαν ἐκκλησίαν ὑπερεθνικήν, νὰ ἀκούσουν τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, νὰ ἐνισχύσουν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐμπιστοσύνην διὰ τῆς μόνης δυνάμεως, ἥτις εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν των, δηλαδὴ τῆς ἀγάπης, ν' ἀντιμετωπίσουν τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς δυσκολίας τῆς ἐποχῆς μας». Ἀποφάσεις τινὰς τοῦ Συνεδρίου τούτου παραθέτομεν εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος φύλλου.

Τὰ διδακτικὰ βιβλία καὶ τὸ....«κόκκινο ἀστέρι».

Δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία, ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἡ διατήρησις εἰς τὰ Σχολεῖα διδακτικῶν βιβλίων μὲ περιεχόμενον, ποὺ παρεθέσαμεν καὶ εἰς προηγούμενα φύλλα, συμφέρει εἰς ἀνθρώπους τῆς κομμουνιζούσης νοοτροπίας καὶ ἠθικῆς. Ἀλλὰ μία ἐπιστολή, σταλεῖσα πρὸς ἡμᾶς, ἐξ ἀφορμῆς τῆς δημοσιεύσεως περικοπῶν τῶν βιβλίων τούτων, πιστοποιεῖ τὸ γεγονός.

Ὁ ἐπιστολογράφος ἐστενοχωρήθη τρομερά, διότι «κατεκρίναμεν βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐνεκρίθησαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον ὡς κατάλληλα γιὰ τοὺς μαθητάς». Καὶ εἶναι φυσικὴ ἡ στενοχωρία του, ἐφ' ὅσον καὶ οἱ ὁμόφρονές του, ποὺ διηύδυναν τότε τὸ Ὑπουργεῖον καὶ εἰσῆγον τοιούτου εἴδους βιβλία, ἀπεμακρύνθησαν, ἀλλὰ καὶ τὰ βιβλία, ποὺ ἔμεναν διὰ ν' ἀναπληρώνουν τὸ ἔργον ἐκείνων, θὰ ἐξορισθοῦν ἀπὸ τὸ Σχολεῖον. Φθέγγεται λοιπὸν προφητικῶς: «Ὁ κοσμάκις βαρέθηκε πιὰ τὸ ψέμμα τῆς θρησκείας μας καὶ καρτερεῖ ἄλλη θρησκεία ἀπὸ τὸ Βορρᾶ. Καρτερεῖ ἀστέρι κόκκινο ν' ἀνατείλῃ, ἀστέρι ἀληθινὸ καὶ ὄχι ψεύτικο σὰν ἐκεῖνο τῶν μάγων. Ἡ οὐτοπία τῆς θρησκείας μας ἀπεδείχθη πλέον καὶ τὸ γκρέμισμά της τὸ αἰσθανόσαστε σὰν μαῦρο μαχαῖρι, ποὺ θὰ σᾶς κόψῃ τὸ κεφάλι». Καὶ κρυπτόμενος γενναίως ὄπισθεν τῆς ἀνωνυμίας ἀπειλεῖ ὅτι, «ἂν ἡ κατάστασις ἦτο διαφορετική», θὰ ἤρχετο αὐτοπροσώπως νὰ κόψῃ κεφάλια. Ἀλλὰ τώρα κρίνει φρονιμώτερον «νὰ φυλάξῃ τὸ τομάρι του γιὰ τὴν κατάλληλον ἐκείνη στιγμή, ποὺ τὸ αἷμα θὰ εἶνε ἱερό»!

Ἀρκεῖ ἡ ἀποκάλυψις αὐτή. Ὁ ἀνωνυμογράφος ἂς χαίρεται τὸ ἱερὸν αἷμά του, ἡμεῖς δὲ θὰ συνεχίσωμεν γνωστοποιοῦντες εἰς τοὺς Ἕλληνας γονεῖς ποῖα τὰ σχολικὰ βιβλία τῶν παιδιῶν των.

Μία σύγκρισις.

Προκειμένου νὰ συμπληρώσωμεν τὰς περὶ τῶν Νεοελληνικῶν Ἀναγνωσμάτων, τῶν διδασκομένων εἰς τὰ Σχολεῖά μας, παρατηρήσεις, ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν μας εἰς τὸ ἀκόλουθον γεγονός. Ὅτι τὰ ἀναγνώσματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀπάνθισμα ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων ἔργων τῶν Ἑλλήνων λογίων, ἱκανὸν νὰ τέρψῃ τοὺς μαθητάς, νὰ γνωρίσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν νέαν ἑλληνικὴν διάνοησιν, νὰ τοὺς διδάξῃ διὰ τοῦ τερπνοῦ καὶ ὄχι νὰ παρουσιάζῃ διακωμῳδουμένας τὰς περὶ Δημιουργοῦ τοῦ κόσμου, περὶ αἰδοῦς καὶ σεμνότητος, περὶ ἀγνότητος ἠθῶν κλπ. ἀληθείας, τὰ ἀναγνώσματα, λοιπόν, αὐτὰ κινδυνεύουν νὰ μὴ ἔχουν ὅμοια εἰς τὰ τῶν Σχολείων ἄλλων Κρατῶν.

Πράγματι. Δὲν θὰ ζητήσωμεν—καίτοι θὰ ἦτο εὐτύχημα, ἂν ἐγίνετο—νὰ ἔχουν οἱ συντάκται των ὡς πρότυπα τὰ σχολικὰ βιβλία κρατῶν ὡς ἡ Ἀγγλία, ἡ Ἰταλία, ἡ Αὐστρία, ὅπου ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία ἐμπνέει τὴν ὅλην σχολικὴν ἀγωγήν. Ἀλλὰ θὰ ἀνέμενέ τις νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν των τὰ τῆς Γαλλίας. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Γαλλία εἶναι ἄθρησκον Κράτος, ἀποκλεῖον πᾶσαν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν ἀπὸ τὰ δημόσια Σχολεῖα, εὐνοοῦν δὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθεριότητος. Καὶ ὅμως εἰς τὰ ἀντίστοιχα πρὸς τὰ ἰδικά μας Νεοελλ. Ἀναγνώσματα βιβλία των «Choix des lectures» *εἶναι ἀδύνατον νὰ εὕρῃς τι τὸ ἀπᾶδον πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἠθικήν. Ὡς ἐν παραδείγματι εἰς τὴν* litterature française contemporaine etudiée dans le texte (1931 Armand Calin) *συλλογήν, προοριζομένην νὰ διδάξῃ τὴν γαλλικὴν διανόησιν, δὲν θὰ εὕρῃς ἕνα στίχον ἐρωτικὸν ἢ θίγοντα ὁπωσδήποτε τὴν σεμνότητα. Εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν μυθιστορημάτων παρελαύνει καὶ αὐτὸς ὁ Αἰμίλ. Ζολᾶ, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ δώσῃ τὴν περιγραφὴν μιᾶς θρησκευτικῆς λιτανείας τῆς Λουρδῆς, γραμμένην εἰς εὐλαβὲς ὕφος! Εἰς τὰ περὶ φιλοσοφίας καὶ ἐπιστήμης κεφάλαια, δὲν θὰ εὕρῃς τὸ ἐλάχιστον, ποὺ νὰ θίγῃ τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις, ἀλλὰ μόνον ὅ,τι εἶναι ἐξηκριβωμένον καὶ ἐξυψώνει τὸ φρόνημα. Τὸ αὐτὸ θὰ εὕρῃς καὶ εἰς ἄλλας συλλογάς, ὡς τοῦ* Albert Cahen, Leo Claretie, Ch. Charrier, Bauer et St. Etienne, Vinet *καὶ εἰς ἄλλας ὁμοίας, εἰς τὰς ὁποίας ἐκπροσωποῦνται ὅλοι σχεδὸν οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς, προοριζομένας δὲ καὶ δι' ἐφήβους. Εἰς αὐτὰς παρατίθεται κατὰ τρόπον ζηλευτὸν ὅ,τι δύναται νὰ τονώσῃ τὸ συναίσθημα τοῦ καλοῦ, νὰ διαπαιδαγωγήσῃ καὶ νὰ ἐξυψώσῃ. Ὅταν δὲ συγκρίνῃ κανεὶς πρὸς τὰ βιβλία ταῦτα μερικὰ τῶν ἰδικῶν μας Νεοελληνικῶν Ἀναγνωσμάτων, θὰ ἐντραπῇ, διότι ἡ Ἑλλὰς ἐπέτρεψε νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ Σχολεῖά της ὁ «κίτρινος τύπος» κατὰ τὸ παρελθόν.*

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΠΑΝΔΕΚΤΗΣ

Τόμος ἕκτος

Ἐξεδόθη καὶ ὁ ἕκτος τόμος τοῦ Μουσ. Πανδέκτου, περιλαμβάνων τὸ 6' μέρος τοῦ Μηνολογίου, ἤτοι τὰ ἰδιόμελα, δοξαστικά, ἀπολυτίκια κλπ. τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου. Ἡ αὐτὴ ἐπιμέλεια περὶ τὸν καταρτισμὸν τῆς ὕλης καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκτύπωσιν χαρακτηρίζει καὶ τὸν τόμον τοῦτον, ὁ ὁποῖος, ὁμοῦ μετὰ τῶν προηγουμένων, εἶνε ἀπαραίτητον ἀπόκτημα παντὸς ἱεροψάλτου καὶ σπουδαστοῦ τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς.

Ὁ ἕκτος τόμος ἀποτελεῖται ἐκ 363 σελ. καὶ τιμᾶται ἄδετος δρ. 90, πανόδετος δρ. 110. Προστίθενται ταχ/κὰ Ἐσωτερικοῦ δρ. 12 διὰ τὰ ἄδετα, δρ. 13 διὰ τὰ πανόδετα. Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν τὰ ταχ/κὰ εἶνε σχεδὸν τριπλάσια. Παραγγελίαι μετὰ τῆς ἀξίας καὶ τῶν ταχ/κῶν ἀποστέλλονται πρὸς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ζωῆς», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας (1).